

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТИПАТУ ПРИМА СРПСКО-КРАЉЕВСКА

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА И СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ ЗА ЦЕО ОВАЈ САЗИВ:

ЗА СРБИЈУ . . . . . 5 ДИНАРА

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ТОЛИКО ИСТО С ДОДАТОМ ПОШТАРИНЕ

УРЕЂУЈЕ СЕКРЕТАР СКУПШТИНСКИ

РАНКО ПЕТРОВИЋ

БРОЈ 10

ПЕТАК 25 ЈУНА 1893

ГОДИНА III

13 САСТАНАК

16 јуна 1893 у Београду

ПРЕСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК,

Никола П. Пашић

СЕКРЕТАР,

Љуб. Јоксимовић

(НАСТАВАК)

(0 уговору)

Известилац чита: Тачку IX (стр. 87).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку IX? (Усваја).

Известилац чита: Декларацију (стр. 89).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану Декларацију? (Усваја).

Известилац чита: Декларацију (стр. 91).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану Декларацију? (Усваја).

Известилац чита: Декларацију (стр. 93).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану Декларацију? (Усваја).

Известилац чита: Увод конвенције чл. 1 (стр. 95).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан увода? (Усваја).

Известилац чита: Члан 2 (стр. 96).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан 2? (Усваја).

Известилац чита: Члан 3 (стр. 97).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 4 (стр. 98).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 5 (стр. 99).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 6 (стр. 99).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 7 (стр. 99).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 8 (стр. 99).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 9 (стр. 100).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 10 (стр. 100).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 11 (стр. 101).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Члан 12 (стр. 101).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани члан? (Усваја).

Известилац чита: Закључни протокол (стр. 103) тач. 1.

Председник — Усваја ли Скупштина прочитани закључни протокол тачку 1? (Усваја).

Известилац чита: Тачку 2 (стр. 103).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку? (Усваја).

Известилац чита: Тачку 3 (стр. 103).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку? (Усваја).

Известилац чита: Тачку 4 (стр. 104).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку? (Усваја).

Известилац чита: Тачку 5 (стр. 104).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку? (Усваја).

Известилац чита: Тачку 6 (стр. 104).

Председник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку? (Усваја).

Известилац чита: Ноту 1 (стр. 105).

Јован С. Јовановић — Као члан одбора за проучавање трговачког уговора између Србије и Аустро-Угарске истина да сам потписао извештај тог одбора, али сам у исто време казао у одбору, да ћу узети реч кад буде ова тачка дошла на дневни ред. Приликом првога читања нисам могао го право да употребим, с тога што нисам био овде. За то чиним то сад. Овом нотом као што се види одређене су извесне тачке за извоз. Овде поред осталих места извоза став-

љен је Рам као место, где ће бити извоз за округ пожаревачки. Из ове се ноте види, да су управо сами наши заступници учинили предлог аустро-угарској влади за то место. И ако знам да мојим говором сада нећу моћи да постигнем жељену цел, јер се уговор не може сад мењати, ипак вас молим, да ми допустите, да проговорим неколико речи, да учиним прекор г. г. повереницима, што су предложили, да се за округ пожаревачки узме место Рам за извозну тачку и што нису обратили довољно пажње на олакшице, које треба нашим трговцима, бар у изборима извозних тачака учинити, ако се у другом чему није могло.

Ко год познаје место Рам и који је год водио трговину и прелазно са трговином преко тог места, тај ће знати да то место не одговара као извозна тачка томе округу, а то зато што при превозу стоке и др., трговци се излажу великој опасности, и на коцку бацају свој живот, и сав свој капитал. Прва једна невгода у томе је, што кад се дигне бура на Дунаву ту не може лађа, да приђе обали па према томе сад замислите каквој се опасности излаже једна скела, која мора тај прелаз да одржава.

Кад се узме Пожаревац као једна врло важна трговинска тачка управо као полазна тачка за извоз тога округа, онда ћемо видети, да је за богату долину моравску и млавску требало одредити извозну тачку Пожаревац — Дубравица, а долини печкој Градиште а не као што су наши овлашћеници узели место Рам као једну извозну тачку за цео округ. И због тога што наши пуномоћници нису на то обратили довољно пажње, морам да им учиним тај прекор. Пожаревачки округ је према географском положају свом подељен у две половине, с једне стране је долина моравска и млавска а с друге печка. Према положају свом, а и према тој природној подели требало би да дођу две извозне тачке на Дунаву а не једна. За долину моравску и млавску: Пожаревац — Дубравица, а за печку: Градиште. Тако је требало да буде ако се хтело водити рачуна о географском положају овог округа. А ако се хтело и мислило можда да се поклоним пажња више финансијској а не трговинској страни, дакле, да се уштеди штогод на чиновницима и на марвеним лекарима, опет тиме није учињена никаква уштеда. Јер кад се узме да округ пожаревачки мора имати једног окружног марвеног лекара са седиштем у Пожаревцу, и једнога по предлогу са седиштем у Раму где ће бити извоз па се сравни са садашњим стањем, да Пожаревац има окружног а Градиште опет има сада свога марвеног лекара, онда ћете, господо, видети да с те стране није имало разлога узимати Рам за извозну тачку.

Ја бих молио према томе, да се призна неувиђаност наших изасланика, кад су предлагали оваку ноту; г. министра привреде молим да настане што пре да ову негодну тачку Рам замени у своје време, двома живима извозним тачкама: Дубравицом и Градиштем као одговарајућим тачкама географског положаја пожаревачког округа.

Милан Милићевић — Ја не знам шта је руководило нашу владу, да она обиђе Мали Зворник и да тамо не постави станицу за извоз стоке, кад се зна да је за Подриње и варош Ловницу био извоз махом у Босну преко Малог Зворника и да је ту била добра пијаца за нас. С тога ја бих се особито радовао, кад би влада могла добити пристајак од суседне владе, да тамо постави станицу за извоз.

Станојло Вукчевић — Ја узимам реч да проговорим о предлогу г. Јоце С. Јовановића не с тога што мислим, да Скупштина може мењати ову ноту; јер знам, да се уговор са свима додацима мора усвојити онако како је предложен и како је усвојен у парламенту нашег суседа, Аустро-Угарске, већ узимам реч с другог разлога, а то је да учиним напомену, да треба влада да се постара, да измени извозне тачке, које су одређене у овој ноти, јер мислим да ноте могу да се мењају. Не може се мењати текст уговора али ноте могу тим пре, што наши суседи немају тим ништа да се штете. Главни је за њих, где ће да буду одређене тачке увоза, а где ће бити тачке нашег извоза, држим да нема за њих важности. Хоћемо ли ми извозити у Шапцу, Смедереву, или ком другом

месту, то је за њих са свим све једно; главно је да ми не смемо да увозимо нашу стоку на другим тачкама, које нису одређене од њихове стране. Према томе неопходно је нужно да наше извозне тачке буду онде, где то ми нађемо за најбоље.

Мени је жао што нису овде г. г. владини повереници, који су одређени да објашњавају овај уговор, али морам да напоменем да они нису довољно обратили пажњу на наше важне извозне тачке, како за стоку тако и за храну кад су овакве погодбе унели у уговор. С тога ћу да напоменем и статистиком да докажем, да су за извоз стоке у овој ноти узете најслабије тачке извозне. Узмиммо н. пр. Мокру Гору, Рам, Текију и т. д. које су врло слабе извозне тачке.

Ја ћу да вам напоменем приходе од тих царинарница за једну годину, па ћете видети, да нису обраћали пажње на то.

За 1891 год. на Мокрој Гори царинарница је имала прихода 494 дин., Рам 10.000 дин. и т. д., док међу тим Шабац је имао прихода преко триста хиљада динара; Смедерево двеста деведесет хиљада дин., Дубравица 145.000 динара; и В. Градиште 99.000 динара и то само од извоза, а те су баш тачке изостављене у ноти.

Сем тога, ове тачке, које су одређене с друге стране, аустро-угарске монархије, не одговарају свуда нашим извозним станицама по распореду. Нпр. узета је станица Белобрешка према доњем Милановцу, а то је велики размак; док је Градиште сирам Белобрешке и онд није узето за извозну тачку. С тога ја потпомажући г. Јоцу Јовановића, молим владу да поради да се ова нота измени, те да се у колико је могуће више тачака извозних одреде за нас, јер ће наши трговци иначе претрпети велике штете због даљине у транспорту наше стоке.

Анта Радосављевић — Заиста, господо, ја не знам шта је могло руководити наше изасланике, да ову прву ноту овако приме; ја не знам шта их је могло руководити да изоставе две важне тачке: Дубравицу и Градиште, и да узму Рам. Господо, где се трговина води, ту треба за трговину имати добрих путова и удобности. Није то само одредити извесну тачку за извоз негде у буцаку, где и човек једва може пешке да дође а камо ли, да се преноси један транспорт свиња, говеда и друго у који је извесан капитал уложен. Као што је г. Станојло Вукчевић врло добро казао ово није тачка уговора него је нота — извесни преговори, а ја мислим да ће се моћи као нота подесније уредити. Ако ова нота овако остане, онда би остао Рам као важна тачка за нашу трговину, а то би, господо, била једна препона за нашу извозну трговину са стоком. С тога сам мишљења да се наша влада о томе питању са владом аустро-угарском споразуме што скорије, јер доиста овде је нужно једну измену учинити. Од те измене неће ни Аустро-Угарска имати никакве штете, јер је и Аустро-Угарска именovala свога лекара за Белобрешку, која је према Градишту. Ја држим да ствар ништа неће мењати, ако се у ноти дода, да ми имамо још неку извозну тачку. С тога сам мишљења, да ова измена треба да се учини што пре иначе претрпићемо велике штете у нашој извозној трговини.

Милан Ђурић — Нисам мислио да говорим о овој тачки, али кад се мој уважени пријатељ Вукчевић дотакао мокро-горске царинарнице хоћу да кажем неколико речи. Господин Вукчевић замера што је мокро-горска царинарница стављена у уговору у ред станица сточних, јер вели тамо је слабо развијен извоз и да та царинарница има прихода годишње само 900 динара. Ја мислим кад би уважени г. предговорник знао, да је 1878 г. на мокро-горској царинарници за месец дана добијено преко 15—16000 динара и кад се од старине зна да је Мокра Гора важна тачка на путу, између Србије Босне и Херцеговине и за пут на Јадранско море у Дубровник, онда ја држим, да је влада врло добро учинила, што је одредила ту тачку за станицу сточну, јер доиста туда може бити новог саобраћаја за марвену трговину. Вама је познато да се наш народ у округу ужичком бави сточарством и кад се зна да је трговина тим путем преко

Мокре Горе ишла у Босну и Херцеговину, онда је у интересу наше извозне трговине, да на Мокрој Гори буде сточна станица. Немам ништа против тога и верујем оној господи посланицима, који кажу да би у интересу наше трговине било, да сем Рама и друга места буду тачке за извозну нашу трговину. Ја бих се радовао, кад би се дало могућности да на више места имамо сточне станице за извозну нашу трговину. Што више има станица олакшаћемо посао између нас и суседне земље. То је у интересу наше трговине, а то је и у интересу суседне монархије.

Оволико сам ради исправке сматрао за потребно да кажем, ја мислим да ће и Народна Скупштина делити ово мишљење, да је наша трговина ишла тим путем преко Мокре Горе за Босну и Херцеговину и на Јадранско море у Дубровник. Тај је пут занемарен од када је окупација Босне и Херцеговине напустила. Наш је крај услед тога шлогиран у економном погледу. За то људи из нашег краја зебу за своју економну и политичку независност и подозревају а Аустро-Угарску, одакд је ушла у Босну и Херцеговину да нема истих намера према самосталности наше отаџбине и бољитку наших економских интереса. Ја се радујем, што је влада одредила Мокру Гору за царинарницу, јер ће се опет оживити трговина, која је тим путем од старине ишла, а тим ће се помоћи нашем сиромашном крају који се сточарством бави.

Министар Народне привреде Раша Милошевић — Молим вас, господо, дозволите ми да кажем ради објашњења само неколико речи. Мени само, кад сам узео ветеринарну конвенцију у руке, пала је у очи та празнина, коју сте и сами уочили у тој ноти. На бригу неких наших људи чији су крајеви заинтересовани овим питањем, а и ја сам, и пре тога, по мојој властитој иницијативи учинио сам корак код г. министра иностраних дела да покушамо да нам се учини једна услуга, која се може учинити, а да од тога ни у колико не страдају интереси Аустро-Угарске. Из овата, које сам разгледао, излази да су Аустројанци хтели да осигурају здравље своје стоке и због тога су тражили да се број извозних тачака ограничи на што мањи број, како би могли контролисати; да ли водимо рачуна о свима мерама на које смо се обвезали. Али ја мислим, да пошто је наш министар иностр. дела изјавио аустро-угарској влади жељу и потребу, да се поред постојећих утврде још неколико извозних тачака, то сматрам да ћемо моћи успети, да се још неколико тачака извозних усвоји за нашу стоку. Једина је тешкоћа само то, да ли ћемо моћи патерати њих да умноже број својих увозних тачака? Али да ћемо ми моћи увећати број извозних тачака, у то не сумњам. Но што се тиче онога, што нарочито напомену г. Милићевић, да влада изради, да увозна тачка за Аустро-Угарску буде и Зворник, то не знам како ће да иде. Али што се тиче оних захтева што су поставили г. Јоца С. Јовановић и други посланици, ја мислим да ћемо моћи успети. Овом приликом ја вам могу казати, да се још пре десет дана, пре но што је узет уговор у претрес, наша влада обратила аустро-угарској влади, да се ова тешкоћа отклони и у току још ове сесије ја се надам да ћемо добити повољан одговор на наша питања.

Један од господе предговорника рекао је, да се та измена може лако учинити за то, што се односи на ноту. И ако је нота то је уговор, а уговор се не мења простом изменом дипломатских нота, но свакојак мораће и та измена кроз њихову и нашу скупштину да прође. Видићемо како ће то питање да се регулише, али ми смо употребили све мере да добијемо пристанак аустро-угарске владе, да буде још више тачака за извоз наше стоке, но што је у конвенцији ветеринарној одређено. Можда ћу још у току ове сесије имати прилике да вам саопштим одговор аустро-угарске владе на наша питања.

Председник — Претрес је свршен. Ко је за то да се прочита прва нота прими нека изволи седети; а ко је противан нека устане? (Сви седе). — Објављујем да је нота Бр. 1 једногласно примљена.

Известилац прочита ноту Бр. 2 (стр. 107).

Председник — Прима ли скупштина прочитану ноту Бр. 2 (Прима).

Известилац прочита ноту Бр. 3 (стр. 109).

Председник — Прима ли Скупштина прочитану ноту Бр. 3? (Прима).

Известилац прочита ноту Бр. 4 (стр. 111).

Председник — прима ли Скупштина прочитану ноту Бр. 4? (Прима).

Тако је цео уговор и на другом читању примљен. Сад ћемо приступити поименичном гласању. Ко је за то, да се уговор прими, тај ће гласати за; а ко је противан, тај ће казати против.

Секретар прозива:

Алекса Ратарац, за, Алекса Трајковић, за, Андра Николић, за, Андра Степановић, за, Андрија Царџанин, за, Анта Радосављевић, за, Анта Рајчић, за, Антоније Поповић, за, Арса Дреновац, за, Арсеније Прокопијевић, за, Андра Ђорђевић, за, Благоје Вожић, за, Богосав Поповић, за, Василије Живановић, за, Велимир Карић, за, Владимир Поповић, за, Владислав Павловић, за, Војин Ђирковић, за, Вукашин Петровић, за, Вуча Николић, за, Гаврило Милорадовић, за, Данило М. Јовановић, за, Димитрије Димовић, за, Димитрије Илић-повић, за, Димитрије Карић, за, Дим. Ђирковић, за, Добросав М. Ружић, за, Драгутин М. Дедињац, за, Драгомир Ц. Рајковић, за, Ђока Анђелковић, за, Ђока Војић, за, Ђока Брачницац, за, Ђока Владић, за, Ђока Стојковић, за, Ђура Милијанчевић, за, Живан В. Сретеновић, за, Живко Малонарац, за, Здравко Пауновић, за, Јован И. Николић, за, Јован Сопрониовић, за, Јован Станковић, за, Јован Шемлић, за, Јованча Стојановић, за.

Јоца Ж. Јовановић — Узимам реч, да мотивишем своје гласање. Ја сам у ономадашњој седници, приликом претреса овога уговора у начелу, казао неколико мисли, и казао сам да ћу гласати против. То је неоспорно право сваког посланика. Сваки посланик има права да изложи своје мисли и да гласа како нађе за сходно. Нико нема права да поједином посланику пребацује неку нарочиту тежњу за његово гласање. Ја нисам био у тој седници кад је г. министар народне привреде имао реч о уговору. Том приликом г. министар нагласио је, да сви они, који би гласали против уговора не би смели да се појаве у народу.

Председник — Молим вас говорите само о гласању, а не улећите у гласање личне односе.

Ј. Ж. Јовановић — Молим вас ја хоћу да мотивишем своје гласање. Ја мислим да овакве речи избачене од г. министра нису достојне једног министра, да може у парламенту једном посланику казати. (Чује се: томе говору сад нема места). Друго госп. министар је том приликом казао да сам ја хтео себе да популарисем. То ми никад ни на ум није пало и категорички од себе одбијам. Ја мислим да је г. министар имао намеру да се популарисе овим уговором. Ја желим да се популарисе, јер сматрам да би земља тиме добила. Али из разлога, које сам и пређе навео, ја гласам против уговора.

Председник — Ви сте се користили правом да мотивишете гласање, па сте се упустили у лична објашњења, а то не сме да буде.—

Јоца С. Јовановић, за, Јоца Селић, за, Коста Таушановић, за, Др. Лаза Докић, за; Др. Лаза Илић, за, Лазар Прокић, за, Лука Лазаревић, за, Љуба Јоксимовић, за, Љуба Николић, за, Љубисав Благојевић, за, Љуба Ковачевић, за, Марко С. Ђуричић, за, Марко Петровић, за, Марко Швабић, за, Мика Х. Тонић, за, Милан Ђ. Ђурић, за, Милан Милићевић, за, Милоје Барјактаровић, за, Милош Богдановић, за, Милош Ђорђевић, за, Милош Марковић, за, Милун Н. Миљковић, за, Милутин Гарашанин, за, Митар Мићовић, за, Михајло Веселиновић, за, Михајло Косовљанин, за, Михаило Марковић, за, Михаило Мартинац, за.

Михајло Поповић — Ја гласам за, а молим само, ову напомену да учиним. Ја молим председништво да у будуће

при гласању даје реч за мотивисање гласања ради побуда, ради којих се гласа, а никако да се даје реч за пречишћавање неких личних односа.

Председник — Па и то није мотивисање свога гласања (Смех).

Михаило Радовић, за, Михаило Стојаковић, за, Никодије Милетић, за, Никола Поповић, за, Новак Милошевић, за, Павле Крстић, за, Павле Поповић, за, Павле Ранковић, за, Павле П. Смиљанић, за, Павле Станковић, за, Пера Велимировић, за, Петар Вукчевић, за, Петар Баковић, за, Петар Максимовић, за, Петар Павловић, за, Радисав Митровић, за, Радован Милетић, за, Радован Поповић, за, Ранко Петровић, за, Ранко Б. Тајсић, за, Раша Милошевић, за, Раша Нињић, за, Риста С. Поповић, за, Сава Милићевић, за, Светозар Милосављевић, за, Симо Костић, за, Сотир Аравђеловић, за; Среген Гогић, за, Станојло Вукчевић, за, Станко Петровић, за; Станча Виденовић, за, Стојан Новаковић, за, Тодор Дидић, за, Тодор Радовановић, за, Тома Бојичић, за, Тодор Костић, за, Урош Плазина, за, Филип Милојевић, за, Павле Вуковић, за, Никола Пашић, за, Димитрије Катић за.

Председник — Изволте чути резултат гласања. Гласало је свега 113 посланика, 112 гласало је за уговор, а један против. И тако је цео уговор и на другом читању и на поименочном гласању примљен.

С овим је исцрпен дневни ред.

За сада немамо никакав нов предмет да ставимо на дневни ред. Чим који одбор буде свршио неки предмет, ја ћу га ставити на дневни ред и објавићу кад ћемо држати састанак. Слаже ли се с тим Скупштина? (Слаже се).

Молим чланове одбора да сутра у 8 часова буду сви овде.

(Састанак је трајао до 6 часова по подне).

14 САСТАНАК 18 Јуна 1893 у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК,

Никола П. Пашић

СЕКРЕТАР,

Алекса Ратарац

Почетак у 9¹/₂ часова пре подне.

Присутна су била господа министри: председник министарског савета министар просвете и црквених послова, министар војни, министар унутрашњих дела и министар народне привреде.

Председник — Отварам четрнаести скупштински састанак.

Изволте чути протокол тринајестог састанка.

Секретар Љ. Јоџимовић чита.

Председник — Има ли ко да што примети на састав протокола? (Нема) Усваја ли скупштина прочитани протокол? (Усваја). —

Изволте чути молбе и жалбе, које су упућене Скупштини.

Секретар А. Ратарац чита:

Стеван Маринковић, телеграфиста из Неготина; Милош Теофиловић, кондуктер из Ниша; и Крета Шећевић, мајор из Ниша — моле да им се уваже извесне године службе;

Прокопије Костић из Лесковца; Сава Обрадовић из Мионице; Вождар Гајиновић из Београда; и Милева, удова пок. Илије Балтића из Свилајца — моле за државну помоћ;

Сељани из В. Поповића (у срезу ресавском); сељани из Брестова (у истом срезу); и сељани из Жељина (у ср. златиборском) — моле за исплату реквизиције;

Сељани из Балга — Берилова (у ср. пшавском); и суд општине Америшке (у ср. космајском) — моле, да продаја у сеоским дућанима не буде ограничена само на неке артикле;

Сељани из Цепана (у ср. масуричком); сељани из Г. Соколовице и Жуковца (у ср. заглавском); и сељани из Бурица (у ср. космајском) — моле да се у груписању дотичних општина учине извесне измене;

Сељани из Љутежа (у ср. масуричком) и суд општине сечаничке (у ср. моравском) — моле да им се опросте извесна плаћања;

Милета Митровић из Баћолаве (у ср. косаничком) моли да му се земља попово премери;

Коста Јанковић, писар у пензији, моли за исплату квартирине;

Владислав Петковић, тргов. помоћник из Параћина, моли да се по варошима отварају школе за трговачку омладину;

Сава Грбовић јеромонах из Београда, моли да се упути влади његово мишљење, изнесено у брошури „О манастирима“;

Светислав Јеремић из Г. Добриње (у ср. пожешком) моли да се у изборном закону учине извесне измене.

Председник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе. —

Изволте чути молбе за осуство.

Секретар А. Ратарац чита:

Народној Скупштини

Због мојих домаћих хигијених и неодложних послова молим Народну Скупштину, да ми одобри одсуство од месец дана.

18 јуна 1893 год.
у Београду.

Никола П. Пашић.

Председник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (Одобрава).

Секретар А. Ратарац чита:

Народној Скупштини

Домаћи послови, који искључиво захтевају моје суделовање налажу ми да за 15 дана морам оставити седнице скупштинске, због чега молим Народно Представништво да ми одобри одсуство, које ћу употребити од 19 тек. месеца.

18. јуна 1893. год.
Београд.

Гаја Милорадовић,
народни посланик.

Председник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (Одобрава). —

Изволте чути извештај одбора о уговору између Србије и Немачке о трговини и царини и о погодби о узајамној заштити угледа и марака.

Секретар Љ. Јоџимовић чита:

ИЗВЕШТАЈ

о

уговору између Србије и Немачке о трговини и царини и о погодби о узајамној заштити угледа и марака.

Народној Скупштини

Одбор за трговинске уговоре испитао је уговор између Србије и Немачке о трговини и царини, као и погодбу између Србије и Царевине Немачке о узајамној заштити угледа и марака, па му је част поднети о њима Народној Скупштини овај извештај.

Наши трговински, а нарочито наши финансијски интереси налажу нам, да имамо добро уређене трговинске односе с Немачком Царевином. Имајући пред очима ову потребу, одбор се проучавањем овог уговора уверио, да нови уговор с Немачком одговара горњим захтевима, да је бољи од старог у томе, што су опште одредбе његове тачније, што је та тачност кориснија по нас.

Даље, нови уговор с Немачком особито је користан тиме, што је царинене по вредности старог уговора замењено царинијем по тежини. Овом заменом не само што су наши финансијски приходи повећани, него су они постављени на такву основицу, на којој се не могу чинити оне злоупотребе, којима је досадашњи уговор с Немачком отварао широм врата. И само та једина добит на би довољна била да се овакав уговор с Немачком, какав је Народној Скупштини поднесен, прими. Али од ове замене није само поменуто корист. Она нам доноси још и ту добит, што је царинска стопа на скоро све немачке производе толика, да нам се њоме не само зајемчавају нови царински приходи, него је и наша прерађивачка и домаћа радиност јаче заштићена.

Одбор сматра за своју дужност, да овде сврати пажњу Народног Представништва на одвојено мишљење Државног Савета. Подносиоци одвојеног мишљења страхују, да ће се Србији оспоравати наплаћивање обртног пореза само за то, што то питање није уговором предвиђено. Та зебња одвојеног мишљења није ни у колико основана, јер овим се уговором признаје, да је одређивање обртног пореза наше унутрашње питање.

Одбору је част свратити пажњу Народне Скупштине и на прилог В. овоме уговору, у коме је изложена царинска тарифа за наше производе при увозу у Немачку. Народно Представништво не треба да доводи у забуну та околност, што је царина на наше пољопривредне производе при увозу у Аустро-Угарску мања, по што је царина на њих при увозу у Немачку. Кад се ово хоће да цени, онда не треба заборавити, да смо ми велике олакшице при увозу наших пољопривредних производа у Аустро-Угарску добили смо у *пограничном промету*, дакле само због нашег географског положаја, због нашег суседства, добили смо оно, што се несуседним, удаљеним државама не даје. Да писмо суседи с Аустро-Угарском добили би оно, што се даје свима уговорним државама. Због тога и Немачка дала нам је оно, што даје свима осталим уговорним државама. Захтевати од ње, да ради свога увоза у Србију од непуних четири милијуна допусти, да се особитим олакшицама користе и све остале с њом уговорне државе, које увозе десетинама и стотинама милијуна пољопривредних производа у Немачку, не може бити разложно нити оправдано; на то Немачка не пристаје, не само у предговорима с нама, него ни са државама, које су њој равне и по величини и по јачини. Главно је у свему уговору то, да је њиме нашим производима дато највеће повлашћење, а то смо исто и ми дали њиховим производима.

Према свему овоме, констатујући да је садашњи уговор с Немачком бољи од досадашњег уговора, одбору је част предложити Народној Скупштини да га изволи усвојити заједно с погодбом о заштити угледа и марака, као и декларацијом закљученом 9/21 Августа 1892 године у Вену.

17 Јуна 1893 год.

Београд.

Председник одбора,
Марко Петровић

Известилац,

Д-р Миленко Р. Веснић

чланови:

Ј. Станковић, Симо Костић, Ђ. Анђелковић, Мих. Ј. Косовљанин, Ник. С. Милетић, Милош Марковић, Д-р Ст. Вукчевић, Јов. С. Јовановић, П. Павловић, М. А. Поповић, Дим. Ђирковић.

Председник — Изволте чути извештаје финансијског одбора о предлозима г. министра унутрашњих дела о кредитима.

Известилац Лаза Илић чита:

ИЗВЕШТАЈ

Финансијског одбора

Народној Скупштини

Предлог министра унутрашњих дела поднесен Народној Скупштини указом Његовога Величанства од 8 ов. месеца, о одобрењу решења Краљевске владе од 6 Јуна 1892 г., којим је одобрена да се утроши 150.000 динара из државне готовине на сузбијање колере, проучен је у финансијском скупштинском одбору, те се подноси Народној Скупштини извештај, који је у овоме што иде.

По обавештењу из министарства унутрашњих дела од овога кредита које што се издало, које што се још има издати по рачунима из прошле године, изузето је дин. 30.187-31 из државне готовине, те се има узети да је оволико и утрошено у прошлој години.

Остатак суме од дин. 119.812-69 по предлогу имао би се угрошити на подизање болнице за заразне болести овде у Београду, и централнога завода за дезинфекцију, као и на друге потребе, које би за сузбијање и лечење колере биле нужне.

Како већ има извештаја, да се у Јевропи на неким местима јавила колера и како постоји основано мишљење да нас тешко може мимонћи ова зараза у овој години, одбор је мишљења да тражену суму ваља одобрити. Само баш из овога разлога одбор се не може сложити с предлогом, да се не-утрошени новац употреби на зидање сгалне болнице за заразне болести. Одбор држи да је прече, да наш санитет оно без мало 120.000 динара има на расположењу за отклањање прилика, које чине могућност да се колера пре јави и брже распростире, и на сузбијање овога зла, ако се појави.

С тога одбор има част предложити Народној Скупштини овако формулисано решење:

„Одобрава се решење Краљевске владе од 6 Јуна 1892 год., којим је одобрена да се утроши 150.000 дин. из државне готовине за сузбијање колере;

да се призна у рачуну расхода 1892 на тај циљ утрошено 30.187-31 дин., и

да се остатак суме од 119.812-69 дин. може у овој години утрошити на исти циљ, ако потреба захте.“

17 Јуна 1893 год.

у Београду.

Председник одбора,
Рад. Милетић

Известилац,

Лаза Илић

чланови:

Ј. Ж. Јовановић, Арса М. Дреновац, Андра В. Парађанин, Ђока Ж. Брачинац, Ранко В. Тајсић, М. Марковић.

За тим:

ИЗВЕШТАЈ

Финансијског одбора

Народној Скупштини

Финансијски одбор проучио је предлог министра унутрашњих дела, да одобри накнадни кредит од 321.27 динара, колико је утрошено на плату главнога марвенога лекара више, но што је предвиђено у буџету расхода по санитетској струци за 1892 годину, те му је част да поднесе Народној Скупштини свој извештај.

И ако по закону о уређењу санитетске струке постоји звање главнога марвенога лекара, у буџету за 1892 годину

потребна сума на то није одобрена. Према томе ни овај издатак противно буџету није могао ни да се учини. С тога је одбор мњења, да се овај предлог министра унутрашњих дела не може примити, па му је част предложити Народној Скупштини, да изволи и она усвојити мњење одборово.

16 Јуна 1893 год.
у Београду.

Председник,
Рад. Милетић

Известилац,
Лаза Илић

чланови:

Ранко Б. Тајсић, Ј. Ж. Јовановић, Ђока Ж. Брачинац,
Арса М. Дреновац, Андра В. Парађанин, М. Марковић.

Председник — Сви ови извештаји стављају се на дневни ред сутра. Слаже ли се Скупштина? (*Слаже*).

Данашњу седницу закључујем а заказујем седницу за сутра у 9 часова пре подне.

(Састанак овај трајао је до 10 часова пре подне.)

15 САСТАНАК

19 јуна 1893 у Београду

ПРЕСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК,

Никола П. Пашић

СЕКРЕТАР,

Алекса Ратарац

Почетак у 9¹/₂ час. пре подне.

Присутна су била г.г. министри: председник министарског савета министар просвете, народне привреде, унутрашњих дела и финансије.

Председник. — Отварам петнаести састанак. Изволте чути протокол четрнаестог састанка.

Секретар Алекса Ратарац прочита.

Председник — Жели ли ко од г. г. посланика да примети што на састав протокола? (*Не жели*). Усваја ли Скупштина прочитани протокол? (*Усваја*).

Изволте чути молбе и жалбе Скупштини упућене.

Секретар Алекса Ратарац чита:

Јован Нешић, учитељ из Пирота; Спира Станишић, професор гимназије у Нишу; и Благоје Тодоровић, наставник ратарске школе у Кралеву — моле да им се уваже извесне године службе;

Никола Божовић из Мајдана (у ср. таковском); Анђелија удова пок. Косте Миловановића из Зарева (у ср. студеничком); и Јулка М. Савића удова из Београда — моле за државну помоћ;

Трифун Драгић и др. инвалиди из Београда, моле да се учине извесне измене у закону о инвалидима;

Јулка Р. Петровића, удова из Лукавца (у ср. подгорском) моли да се њеном сину опрости извесна пореза;

Василије Љубисављевић, поручик из Прокупља, моли да му се накнади трошак, који је учинио преко кредита на храну војника;

Сотир Илић из Ниша жали се што га мати и брат изгоне из имања; и

Антон Улжан, фабрикант гвожђа, жали се на министра војног, што му није дао 6.600 дин. извесне оштете.

Председник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе. —

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном реду је први претрес законског предлога о трговачком Уговору између Србије и Немачке. Молим г. известиоца да дође.

Известилац Миленко Веснић — Прочита целокупан уговор (Прилог П), за тим саветско мишљење и извештај одборски (стр. 76).

Председник — Сад приступамо начелном претресу овога уговора. (Нико се не јавља за реч.) Пошто се нико не јавља за реч ја ћу ставити на гласање. Ко је за то, да се у начелу прими прочитани трговински уговор, нека седи, а ко је противан нека устане? (*Сви седе*). Објављујем да је уговор у начелу једногласно примљен. Молим г. известиоца да чита члан по члан.

Известилац — Прочита члан I (стр. 2 Прилог П.)

Председник — прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан II (стр. 2 поменутог прилога).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан III (стр. 3, 4.)

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан IV (стр. 4.)

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан V (стр. 5).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан VI (стр. 5, 6).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан VII (стр. 6),

Драгомир Рајовић — Мени се чини да код овога члана има јеца празнина — ништа није речено о обртној порези. Да се допције не буде изгубило право да се не може наплаћивати обртна пореза на еспапе, који долазе из Немачке. Ја бих желео да о томе чујем објашњење од стране представника владе. Промлога пута кад је претресан уговор између Србије и Аустро-Угарске г. Вукашина Петровић говорио је о томе, али је говорио и о другим стварима који су мимо тога питања. Ја сам рад да чујем изрично од стране представника владе како се овај члан може разумети у погледу обртне порезе.

Министар Народне Привреде Раша Милошевић — Молим вас, господо, ја сматрам а и влада сматра да је у опште незгодно било и оно што је у уговор између Србије са Аустро-Угарском ушла одредба о обртној порези а у овај није унесена. Али тиме што није таква одредба ушла и у овај уговор не значи да нас Немачка може спречити да наплаћујемо обртну порезу, која је и до сад наплаћивана. Обртна пореза сматра се као један део непосредне порезе и свака држава има права да располаже тим непосредним порезом како за добро нађе. Према томе та околност што није у овоме уговору унесена одредба онаква, каква је унесена у уговору са Аустро-Угарском не значи да ћемо ми тиме доћи у једно стање, у коме нећемо моћи наплаћивати обртну порезу. Ја конститујем у име владе да Србија има потпуно право да наплаћује обртну порезу. То је њено право и разуме се Немачка не може ни у ком случају протестовати против наплаћивања те обртне или допуњујуће порезе.

Драгомир Рајовић — Добро, ја се задовољавам тим објашњењем.

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Прочита члан VIII (стр. 6).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан? (*Прима*).

Известилац — Чита члан IX (стр. 7).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан?
(Прима).

Известилац — Прочита члан X (стр. 7).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан?
(Прима).

Известилац — Прочита члан XI (стр. 8).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан?
(Прима).

Известилац — Прочита члан XII (стр. 8).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан?
(Прима).

Известилац — Прочита „прилог А — индустријска исправа за трговачке агенте“ (стр. 9 и 10).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани прилог?
(Прима).

Известилац — Прочита из „прилога Б, тачку I артија“ (стр. 12 и 14).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тачку II баштовански и пољски производи (стр. 14).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тачку III, вуна и длака (стр. 14 и 16).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. IV дрво и израде од дрвета и другог биља (стр. 16, 17, 18, 20, 21).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани став?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. V животиње (стр. 22).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. VI јестива и пића (стр. 22 и 24).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. VII кремен, земља и стакло. (стр. 24, 26 и 28).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. VIII метали (стр. 28, 30, 32, 34).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. IX: коже, каучук, гутачерка и мушеме. (стр. 34 и 36).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. X колонијални и јужни производи. (стр. 36).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XI лекарије, хемкалије и фарбарије. (стр. 36, 38 и 40).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XII маст и масни производи (стр. 40).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XIII машине, инструменти, научни предмети и оружја (стр. 42).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XIV памук, вудеља, лан и друга биљна влакна (стр. 42, 44 и 46).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XV свила (стр. 46 и 48).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XVI накити и ситнице. (стр. 48, 50, 52, 54, 56 и 58).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац — Прочита тач. XVII шивена роба, везива и плетена роба. (стр. 58, 60 и 62).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита прилог под В: царина за увоз у немачку царинску област (стр. 65).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани одељак?
(Прима).

Известилац чита завршни протокол ка чл. II (стр. 67).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани став?
(Прима).

Известилац чита завршни протокол ка чл. VI (стр. 68).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани став?
(Прима).

Известилац чита 1 тачку ка чл. VI (стр. 68).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита 2 тачку ка чл. VI (стр. 68).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита 3 тачку ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита 4 тачку ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац чита тачку 5 ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 6 ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 7 ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 8 ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 9 ка чл. VI (стр. 69).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 10 ка чл. VI (стр. 70).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 11 ка чл. VI (стр. 70).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита тачку 12 ка чл. VI (стр. 70).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита став к чл. VI и VII (стр. 71).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани став?
(Прима).

Известилац прочита: погодба између Србије и царевине Немачке о узајамној заштити угледа и марака (стр. 73).
Председник — Прима ли Скупштина прочитану тачку?
(Прима).

Известилац прочита члан 1 исте погодбе (стр. 74).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани члан?
(Прима).

Известилац прочита члан 2 (стр. 74).
Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 2?
(Прима).

Известилац прочита члан 3 (стр. 74).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 3? (Прима).

Известилац прочита члан 4 (стр. 75).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 4? (Прима).

Известилац прочита члан 5 (стр. 75).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 5? (Прима).

Известилац прочита члан 6 (стр. 75).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 6? (Прима).

Известилац прочита члан 7 (стр. 75).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 7? (Прима).

Известилац прочита члан 8 (стр. 76).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 8? (Прима).

Известилац прочита члан 9 (стр. 76).

Председник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 9? (Прима).

Известилац прочита декларацију к овој погодби (стр. 77).

Председник — Прима ли Скупштина прочитану декларацију? (Прима).

Председник — С овим је свршено прво читање овог уговора између Србије и Немачке царевине. —

Сад имамо да изберемо једног секретара на место г. Васиќића, који је уступно своје посланичко место другоме, и за то дајем $\frac{1}{4}$ часа одмора, те да се господа посланици споразумеју о лицу, које ће изабрати.

После одмора

Председник — Седница се продужава. Приступа се гласању листама за избор секретара. Молићу господо Стојана Новаковића и Јоцу Ж. Јовановића да контролишу рад.

Секретар Љуба Јоксимовић прозива.

Председник — Има ли ко да није гласао? (Нема).

Сад изволте чути резултат гласања: гласало је свега 105 посланика и то: за Милоша Марковића 64, за Здравка Пауновића 24, за Перу Павловића 2, за Мартинца 1, за Андру Борђевића 1, за Хрватовића 1, за Мих. Радовановића 1. Према томе Милош Марковић изабран је апсолутном већином. Молим г. Милоша да изволи заузети секретарско место. —

Сад прелазимо даље на дневни ред. На дневном је реду извештај одбора финансијског о кредиту за сузбијање колере.

Известилац Лаза Илић чита предлог министра унутр. дела о томе (стр. 15), за тим одборско мишљење (стр. 77).

Председник — Сад прелазимо на општи претрес; ко жели да узме о томе реч, нека се изволи јавити.

Вукашин Петровић — Господо! Прочитао сам извештај финансијског одбора о предлогу, који је госп. министар унутрашњих дела поднео, а о кредиту за сузбијање колере, и сажалевам, што тај предлог није штампан пре, те да бисмо га могли разгледати добро, јер тек онда би како ваља могли на основу проученог предлога говорити о предлогу, који је на дневном реду.

Господо, ја не разумем какви су разлози руководили финансијски одбор, да се изрази против предлога господина министра унутрашњих дела, којим се иде на то, да се Београд, као престоница, центар Србије, осигура од заразних болести?! Београд није само престоница Србије, већ је Београд и улазна тачка са запада у Србију. Он је центар саобраћаја између Запада и Истока, па према томе и улазна тачка заразних болести. И кад се та заразна болест не задржи и спречи у Београду, на месту улаза, тада опасност прети целој

земљи. А шта вреди пак у нас здравље народно, то зна сваки од нас. Што се год у тој цели потроши, то заиста неће бити од штете, него ће бити од користи. Болницу за заразне болести требало би у Београду установити и то би у прилог народног здравља ишло.

Осим тога питања, болница оваква потребна је у Београду, с обзиром и на програм владин, који нам је сама она овде у Скупштини пре неколико дана саопштила; влада тежи између осталог, да од наше Велике Школе направи Универзитет, значи, да заведе још медицински факултет. Тава болница служила би медицинском факултету — без које он не би могао ни постојати — као десна рука, јер у колико је мени познато, без болнице такве, без клинике, не може се изучавати медицина онако како ваља. Ми пак такве болнице још немамо у нашој земљи, и ово би сад био први случај, да то подигнемо.

Још мање разумем одбор, што се изразио против предлога господина министра унутрашњих дела, кад г. министар у предлогу не тражи никакав засебан кредит за ту болницу. Он предлаже и задовољава се са сумом, која му се има одобрити за сузбијање колере, хоће њоме да подигне болницу противу заразних болести. Он за ту цел не тражи никакав нов кредит. Ако сам добро чуо, та би болница стала до 80.000 динара. Нећу даље да се унутрам у предрачун, да ли је баш то тачно или није; за мене је довољно то, кад надлежни министар прима на себе одговорност, да с том сумом може и болницу подићи, — да је он заиста то и добро прорачунао и да му више за те цели неће требати пара. На послетку ако затреба и више, но што ниште сада, мора то предложити Народној Скупштини, па нека она тада донесе решење. Али одбор финансијски у извештају свом условно тражи, да се утроши ова сума на сузбијање колере и заразе; без икаквих разлога не одобрава да се и болница подигне. Он условно дакле каже министру: „не смеи је потрошити за болницу, но само за сузбијање колере.“ Ја сам за то, како је г. министар тражио, тако да му се и одобри. Ми смо прошле године са оно мало средстава, које је влада предузела за сузбијање колере, набавили дезинфекционе апарате, који су се не само против колере показали као добри и врло практични, него и ми Београђани видели смо, да су ти апарати корисни и за сузбијање друге једне несретне заразе, која нашу децу немиле кочи — против дифтерије. Кад говорим о дифтерији, господо, ја не знам да ли је ко од вас имао ту несрећу да вас снападне, али ја сам био у том стању и видео сам шта је вредила оvd. општа државна болница. Већа је потреба бринути се за децу да се она спасавају од дифтерије, него да се сузбије колера, јер кад се дифтерија залеже у једној кући, где има више деце, онда се распростире свуда и пропада цела породица, а то за то, што не дижемо болницу, већ хоће да се прави уштеда на 80.000 дин. За такву установу не би било много ни 10 пута више да се да. Сваки од нас зна, каква је то напаст, кад у једну кућу дође шарлах, богиње или дифтерија и кад би болесно дете наше однели у спремењу болницу, бар би спасли осталу децу, а овако се болест преноси и на осталу здраву децу и тако се шири.

Из тих разлога врло је потребно, и ја бих молио Народну Скупштину, да прими предлог г. министра унутрашњих дела, да се одобри онако, како је он предложио.

Они дезинфекциони препарати, који су почели још од прошле године да раде, показују се врло добри, а провесени гласови у новинама, да се налазе под ведрим небом, могу вас уверити да не стоје у истини, јер се три апарата налазе у употреби, а један од њих највећи стоји у шупи и чека се време само, кад ће се зграда подићи, да се смести у њу, па да се употреби на оно, на што је намењен.

Из ових разлога, дакле, разлога чисто човечанских, ја бих вас молио, господо, да овај предлог господина министра усвојимо онако, како га је он поднео.

(Наставиће се)